2024/2121

6.8.2024

Erklæring om de retlige konsekvenser af Domstolens dom i Komstroy-sagen og den fælles forståelse af, at energichartertraktatens artikel 26 ikke kan anvendes som grundlag for EU-interne voldgiftssager

FREMSAT AF REPRÆSENTANTERNE FOR MEDLEMSSTATERNES REGERINGER OG DEN EUROPÆISKE UNION DEN 26. JUNI 2024

I BETRAGTNING AF energichartertraktaten, som blev undertegnet i Lissabon den 17. december 1994 (EFT L 380 af 31.12.1994, s. 24) og godkendt på De Europæiske Fællesskabers vegne ved Rådets og Kommissionens afgørelse 98/181/EF, EKSF, Euratom af 23. september 1997 (EFT L 69 af 9.3.1998, s. 1), som til enhver tid ændret (»energichartertraktaten«),

I BETRAGTNING AF reglerne i den folkeretlige sædvaneret som kodificeret i Wienerkonventionen om traktatretten,

I BETRAGTNING AF, at medlemmerne af en regional organisation for økonomisk integration som omhandlet i artikel 1, stk. 3, i energichartertraktaten hermed udtrykker en fælles forståelse af fortolkningen og anvendelsen af en traktat i deres indbyrdes forbindelser,

UNDER PÅMINDELSE OM, at opsigelse af energichartertraktaten ikke berører status som medlem af den regionale organisation for økonomisk integration for en part, der har undertegnet denne erklæring, og som har opsagt traktaten, og ej heller er til hinder for en interesse i at give udtryk for en fælles forståelse af fortolkningen og anvendelsen af traktaten, så længe den kan anses for at have retsvirkning for det pågældende medlem og navnlig for så vidt angår artikel 47, stk. 3, i energichartertraktaten,

I BETRAGTNING AF traktaten om Den Europæiske Union (TEU), traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF), traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab (Euratom) og de generelle principper for Den Europæiske Unions og Euratoms lovgivning,

I BETRAGTNING AF, at henvisningerne til Den Europæiske Union i denne erklæring også skal forstås som henvisninger til dens forgænger, Det Europæiske Økonomiske Fællesskab og derefter Det Europæiske Fællesskab, indtil sidstnævnte blev afløst af Den Europæiske Union,

UNDER PÅMINDELSE OM, at i overensstemmelse med retspraksis for Den Faste Domstol for Mellemfolkelig Retspleje (spørgsmålet om Jaworzina (den polsk-tjekkiske grænse), rådgivende udtalelse, [1923] PCIJ serie B nr. 8, 37) og Den Internationale Domstol (forbehold i forbindelse med konventionen om forebyggelse af og straf for folkedrab, rådgivende udtalelse, [1951] I.C.J. Reports, 15, 20) er retten til at give en autoritativ fortolkning af en retsregel forbeholdt parterne i en international aftale for så vidt angår den pågældende aftale,

UNDER PÅMINDELSE OM, at Den Europæiske Unions medlemsstater har overdraget retten til at give en autoritativ fortolkning af EU-lovgivningen og Euratomlovgivningen til Den Europæiske Unions Domstol (EU-Domstolen), som forklaret af EU-Domstolen i sin dom af 30. maj 2006, Kommissionen mod Irland (MOX-anlægget), C-459/03 (ECLI:EU:C:2006:345, præmis 129-137), hvor den fastslog, at enekompetencen til at fortolke og anvende EU-lovgivningen og Euratomlovgivningen omfatter fortolkningen og anvendelsen af internationale aftaler, som Den Europæiske Union, Euratom og medlemsstaterne er parter i, i forholdet mellem to medlemsstater eller Den Europæiske Union eller Euratom og en medlemsstat,

UNDER PÅMINDELSE OM, at den Europæiske Unions medlemsstater i henhold til artikel 344 i TEUF og artikel 193 i Euratomtraktaten ikke har ret til at søge tvister vedrørende fortolkningen eller anvendelsen af TEU, TEUF og Euratomtraktaten afgjort på anden måde end fastsat deri,

UNDER PÅMINDELSE OM, at EU-Domstolen i sin dom af 6. marts 2018, Achmea, C-284/16 (ECLI:EU:C:2018:158), fastslog, at artikel 267 og 344 i TEUF skal fortolkes således, at de er til hinder for en bestemmelse i en international aftale indgået mellem to medlemsstater, hvorefter en investor fra en af disse medlemsstater i tilfælde af en tvist vedrørende investeringer i den anden medlemsstat kan anlægge sag mod sidstnævnte medlemsstat ved en voldgiftsret, hvis kompetence denne medlemsstat har forpligtet sig til at acceptere,

UNDER PÅMINDELSE OM Den Europæiske Unions faste holdning om, at energichartertraktaten ikke var tiltænkt anvendelse på EU-interne forbindelser, og at det ikke var og ikke kunne have været Den Europæiske Unions, Euratoms og deres medlemsstaters hensigt, at energichartertraktaten skulle skabe forpligtelser mellem dem, eftersom den blev forhandlet som et instrument i Den Europæiske Unions eksterne energipolitik med henblik på at skabe en ramme for energisamarbejdet med tredjelande, mens Unionens interne energipolitik derimod består af et omfattende regelsæt, der har til formål at skabe et indre marked på energiområdet, og som udelukkende regulerer forbindelserne mellem medlemsstaterne,

UNDER PÅMINDELSE OM, at EU-Domstolen i sin dom af 2. september 2021, Komstroy, C-741/19 (ECLI:EU:C:2021:655, præmis 66) (Komstroy-dommen), som blev bekræftet i EU-Domstolens udtalelse 1/20 (ECLI:EU:C:2022:485, præmis 47), fastslog, at energichartertraktatens artikel 26, stk. 2, litra c), skal fortolkes således, at denne bestemmelse ikke finder anvendelse på tvister mellem en medlemsstat og en investor fra en anden medlemsstat vedrørende sidstnævntes investering i førstnævnte medlemsstat,

UNDER PÅMINDELSE OM, at fortolkningen af energichartertraktaten i Komstroy-dommen som den kompetente domstols fortolkning og en afspejling af et generelt princip i international offentlig ret finder anvendelse fra Den Europæiske Unions, Euratoms og deres medlemsstaters godkendelse af energichartertraktaten,

I BETRAGTNING AF, at artikel 267 og 344 i TEUF skal fortolkes således, at de er til hinder for en fortolkning af energichartertraktatens artikel 26, der gør det muligt at bilægge tvister mellem på den ene side en investor fra en EU-medlemsstat og på den anden side en anden EU-medlemsstat, Den Europæiske Union eller Euratom ved en voldgiftsret (»EU-intern voldgiftssag«), og

I BETRAGTNING AF, at når tvister ikke kan bilægges i mindelighed, kan en part under alle omstændigheder vælge i overensstemmelse med national ret at indbringe en tvist mellem en medlemsstat (eller, alt efter tilfældet, Den Europæiske Union eller Euratom) og en investor fra en anden medlemsstat for de kompetente domstole eller forvaltningsdomstole med henblik på bilæggelse, som sikret ved almindelige retsprincipper og i overensstemmelse med grundlæggende rettigheder som nedfældet bl.a. i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder,

MED DEN fælles forståelse, der udtrykkes i denne erklæring af, at en bestemmelse såsom energichartertraktatens artikel 26 følgelig ikke kunne, ikke kan og heller ikke vil kunne tjene som retsgrundlag for voldgiftssager, der indledes af en investor fra en medlemsstat vedrørende investeringer i en anden medlemsstat,

SOM GENTAGER erklæring nr. 17, der er knyttet som bilag til slutakten fra den regeringskonference, der vedtog Lissabontraktaten, hvori der mindes om, at traktaterne og den lovgivning, som Unionen har vedtaget på grundlag af traktaterne, har forrang for medlemsstaternes ret, og at princippet om forrang udgør en lovvalgsregel i deres indbyrdes forbindelser,

UNDER PÅMINDELSE OM, at med henblik på at løse en eventuel lovkonflikt kan en international aftale, der er indgået af Den Europæiske Unions medlemsstater i henhold til international ret, følgelig kun finde anvendelse på EU-interne forbindelser, i det omfang dens bestemmelser er forenelige med EU-traktaterne,

I BETRAGTNING AF, at energichartertraktatens artikel 47, stk. 3, som følge af, at energichartertraktatens artikel 26 ikke kan anvendes som retsgrundlag for EU-interne voldgiftssager, ikke kan udvides og ikke har til formål at udvides til at omfatte sådanne sager,

I BETRAGTNING AF, at i tilfælde af verserende sager bør de undertegnere af denne erklæring, der er berørt af disse sager, enten som indstævnet eller som en investors hjemstat, som følge af, at energichartertraktatens artikel 26 ikke kan anvendes som retsgrundlag for EU-interne voldgiftssager, samarbejde med hinanden for at sikre, at denne erklæring bringes til den pågældende voldgiftsrets kundskab, så en passende konklusion om rettens manglende kompetence kan drages,

I BETRAGTNING AF, at der desuden ikke bør registreres nye EU-interne voldgiftssager, og

I ENIGHED OM, at hvis der desuagtet gives meddelelse om voldgift, bør de undertegnere, der er berørt af den pågældende sag, enten som indstævnet eller som en investors hjemstat, samarbejde med hinanden for at sikre, at denne erklæring bringes til den pågældende voldgiftsrets kundskab, så det kan konkluderes, at energichartertraktatens artikel 26 ikke kan tjene som retsgrundlag for sådanne sager,

I BETRAGTNING AF, at forlig og voldgiftskendelser i EU-interne voldgiftssager om investeringer, som ikke længere kan annulleres eller tilsidesættes, og som er efterkommet frivilligt eller endegyldigt fuldbyrdet, ikke bør anfægtes,

MED BEKLAGELSE AF, at voldgiftsretter i EU-interne voldgiftssager, der er indledt med henvisning til energichartertraktatens artikel 26, allerede har afsagt, stadig afsiger og fortsat vil kunne afsige voldgiftskendelser på en måde, der er i strid med Den Europæiske Unions og Euratoms regler, herunder som udtrykt i EU-Domstolens fortolkninger,

ligeledes MED BEKLAGELSE AF, at sådanne voldgiftskendelser er genstand for fuldbyrdelsesprocedurer, herunder i tredjelande, at voldgiftsretter i verserende EU-interne voldgiftssager, der angiveligt er baseret på energichartertraktatens artikel 26, ikke erklærer sig inkompetente, og at voldgiftsinstitutioner fortsætter med at registrere nye voldgiftssager og ikke afviser dem som åbenbart uantagelige på grund af manglende samtykke til at underkaste sig voldgift,

I BETRAGTNING AF, at det derfor er nødvendigt udtrykkeligt og utvetydigt at gentage Den Europæiske Unions og dens medlemsstaters konsekvente holdning ved hjælp af et instrument, der bekræfter deres fælles forståelse af fortolkningen og anvendelsen af energichartertraktaten som fortolket af EU-Domstolen, i det omfang den vedrører EU-interne voldgiftssager,

I BETRAGTNING AF, at visse bestemmelser i energichartertraktaten i overensstemmelse med Den Internationale Domstols dom af 5. februar 1970, Barcelona Traction, Light and Power Company Limited (Belgien mod Spanien) (ICJ Reports 1970, s. 3, præmis 33 og 35), og som forklaret af EU-Domstolen i Komstroy-dommen har til formål at regulere bilaterale forbindelser,

I BETRAGTNING AF, at et sådant instrument derfor kun vedrører de bilaterale forbindelser mellem henholdsvis Den Europæiske Union, Euratom og deres medlemsstater og i forlængelse heraf investorerne fra disse kontraherende parter i energichartertraktaten, og at denne erklæring derfor kun berører parter, der er underlagt Den Europæiske Unions regler som en regional organisation for økonomisk integration som omhandlet i energichartertraktatens artikel 1, stk. 3, og ikke berører de øvrige parter i energichartertraktatens nydelse af deres rettigheder i henhold til traktaten eller opfyldelsen af deres forpligtelser,

UNDER PÅMINDELSE OM, at Den Europæiske Union og Euratom og deres medlemsstater har meddelt de øvrige kontraherende parter i energichartertraktaten, at de agter at indgå en aftale om fortolkningen og anvendelsen af energichartertraktaten,

I BETRAGTNING AF, at Den Europæiske Union, Euratom og deres medlemsstater på denne måde og i overensstemmelse med deres retlige forpligtelser i henhold til EU-lovgivningen og Euratomlovgivningen, dog uden at dette berører deres ret til at fremsætte krav, som de finder hensigtsmæssige med hensyn til omkostninger, som de har afholdt i forbindelse med EU-interne voldgiftssager, dermed sikrer, at Komstroy-dommen efterkommes fuldt ud og effektivt, samt ugyldigheden af eksisterende kendelser og voldgiftsretternes forpligtelse til omgående at afslutte verserende EU-interne voldgiftssager og forpligtelsen for voldgiftsinstitutionerne til ikke at registrere fremtidige EU-interne voldgiftssager i overensstemmelse med deres respektive beføjelser i henhold til artikel 36, stk. 3, i ICSID-konventionen og artikel 12 i SCC-voldgiftsreglerne og for voldgiftsretterne til at erklære, at enhver EU-intern voldgiftssag ikke har noget retsgrundlag,

UNDER FORSTÅELSE AF, at denne erklæring omfatter investor-stat-voldgiftssager, der involverer Den Europæiske Union og dens medlemsstater som parter i EU-interne tvister baseret på energichartertraktatens artikel 26 i henhold til enhver voldgiftskonvention eller ethvert regelsæt, herunder konventionen om bilæggelse af investeringstvister mellem stater og andre landes statsborgere (ICSID-konventionen) og ICSID-voldgiftsreglerne, Stockholms Handelskammares Skiljedomsinstituts voldgiftsregler (SCC-voldgiftsreglerne), De Forenede Nationers Kommission for International Handelsrets voldgiftsregler (UNCITRAL-voldgiftsreglerne) og ad hoc-voldgiftsregler,

I BETRAGTNING AF, at undertegnerne i forlængelse af denne erklæring har til hensigt at formalisere deres fælles forståelse ved hjælp af en indbyrdes plurilateral traktat, hvis tekst er blevet forhandlet og paraferet af undertegnerne af denne erklæring som et tegn på, at teksten ligger fast, og gøre deres bedste for til behørig tid at deponere deres instrumenter til ratifikation, godkendelse eller accept af denne traktat,

I BETRAGTNING AF, at bestemmelserne i denne erklæring ikke berører muligheden for, at Europa-Kommissionen eller en medlemsstat anlægger en sag ved EU-Domstolen på grundlag af artikel 258, 259 og 260 i TEUF,

UNDER HENSYNTAGEN TIL OVENSTÅENDE ERKLÆRER DEN EUROPÆISKE UNION OG DENS MEDLEMSSTATER (»UNDERTEGNERNE«),

AT DE DELER FØLGENDE FÆLLES FORSTÅELSE AF, AT ENERGICHARTERTRAKTATENS ARTIKEL 26 IKKE KAN ANVENDES SOM GRUNDLAG FOR EU-INTERNE VOLDGIFTSSAGER:

1. **Undertegnerne bekræfter med henblik på at præcisere, at de deler en fælles forståelse af fortolkningen og anvendelsen af energichartertraktaten, i henhold til hvilken artikel 26 i samme traktat ikke kan og aldrig kunne tjene som retsgrundlag for EU-interne voldgiftssager.**

   Denne fælles forståelse er baseret på følgende elementer i EU-retten:

   i. **den Europæiske Unions Domstols fortolkning, i henhold til hvilken energichartertraktatens artikel 26 ikke kan finde anvendelse og aldrig burde have fundet anvendelse som grundlag for EU-interne voldgiftssager, og**

   ii. **EU-rettens forrang som nævnt i erklæring nr. 17, der er knyttet som bilag til slutakten fra den regeringskonference, der vedtog Lissabontraktaten, som en regel i international ret, der regulerer lovkonflikter i deres indbyrdes forbindelser, således at energichartertraktatens artikel 26 under alle omstændigheder ikke finder og aldrig kunne finde anvendelse som grundlag for EU-interne voldgiftssager.**

2. **Undertegnerne bekræfter med henblik på at præcisere, at de deler den fælles forståelse, at som følge af det manglende retsgrundlag for EU-interne voldgiftssager i energichartertraktatens artikel 26 kan energichartertraktatens artikel 47, stk. 3, ikke udvides og kunne aldrig have været udvidet til at omfatte sådanne sager. I denne henseende kan energichartertraktatens artikel 47, stk. 3, derfor ikke have haft retsvirkninger i EU-interne forbindelser, når en undertegner opsagde energichartertraktaten inden denne erklæring, og den har heller ikke retsvirkninger i EU-interne forbindelser, hvis en undertegner efterfølgende opsiger energichartertraktaten.**

3. **Med henblik på at præcisere erklærer undertegnerne, at energichartertraktatens artikel 26 i overensstemmelse med den fælles forståelse, der er udtrykt i stk. 1 og 2, og med forbehold heraf ikke finder anvendelse som grundlag for EU-interne voldgiftssager, og at energichartertraktatens artikel 47, stk. 3, i den forbindelse ikke har retsvirkninger i EU-interne forbindelser.**

4. **Stk. 1-3 berører ikke fortolkningen og anvendelsen af andre bestemmelser i energichartertraktaten, for så vidt som de vedrører EU-interne forbindelser.**

Udfærdiget i Bruxelles i ét originaleksemplar på bulgarsk, dansk, engelsk, estisk, finsk, fransk, græsk, irsk, italiensk, kroatisk, lettisk, litauisk, maltesisk, nederlandsk, polsk, portugisisk, rumænsk, slovakisk, slovensk, spansk, svensk, tjekkisk, tysk og ungarsk

den 26. juni 2024.